



Lakivaliokunta

15.10.2020

Selvitys vankilaturvallisuuteen:

Olemme Vankilavirkailijain Liittona todella huolissaan heikentyneestä turvallisuustilanteesta Rikosseuraamuslaitoksessa. Mielestämme risen johto ei ole suhtautunut turvallisuustilanteeseen, sillä vakavuudella miten siihen pitäisi puuttua. Viimeisen puolentoista vuoden aikana vajaan kaksikymmentä virkamiestä on joutunut väkivallan kohteeksi työtehtävissä tai vapaa-ajalla. Vapaa-ajalla olleet pahoinpitelyt, ovat liittyneet suurella todennäköisyydellä juuri työhön vankilassa.

Risen johdon tulevat toimenpiteet ovat varmasti hyviä, mutta työryhmien ja pitkän ajan suunnitelmilla tarvittavaa muutosta tähän kipeään tilanteeseen ei saada nopeasti. Nyt pitää muistaa myös, että vankien välinen väkivalta on noussut todella paljon vankiloissa kaikilla mittareilla mitattuna. Väkivallan lisääntyminen lisää myös mahdollisia henkilökunnan pahoinpitelyjä, alla listauksena meidän ajatukset:

- Vankiloiden HTV määrää on lisättävä rajusti, viime vuonna riselle osoitettu HTV määrä oli 2573, joista toteuma oli ainoastaan 2524. Rise ei ole edes käyttänyt kaikkia henkilötyövuosia henkilöstöön, mihin rahat on käytetty. Tämäkin vuosi mennään alle ennusteen.
- Vuoden 2021 budjetti näyttää – 15 htv, miksi? Poliisin ja syyttäjän saadessa lisää henkilöstöä, vaikutus on vankiloihin myös valtava. Koko rikosketju huomioitava.
- CPT: n tämän vuoden raportissa myös kiinnitettiin huomiota liian vähään henkilökunta määrään.
- Vuonna 2019 työaikapankista maksettu lisätöitä lähes 14 000 h ja ylityötä melkein 190 000 h, ylityön määrä kertoo henkilöstön vähyydestä.
- Yksintyöskentely lisää merkittävästi väkivallan uhkaa, siihen pitää puuttua nopeasti.
- Risen strategia pitää päivittää turvallisuuden osalta heti, keha antaa selkeät linjat alueille, jotka vaativat johtajia sitoutumaan turvallisuuslinjauksiin.
- Vankiloiden analyysi ja tiedustelutoimintaa pitää saada tehokkaaksi. Tällä hetkellä meillä ei ole yhtään analyysiä tekevää virkamiestä, Ruotsissa esimerkkinä 72 tekee pelkästään vankiloiden analyysiä turvallisuudesta.
- Oikeudelliset tulkinnat haittaavat turvallisuutta. Uusi vangin eristämisohje, antaa vangille mahdollisuuden puheella maalittaa henkilöstöä sekä epäasiallisen käytöksen sallimisen. Rise antanut tämän ohjeen.
- Muiden viranomaisten kanssa tehtävä yhteistyön lisääminen ja tiedonvaihdon salliminen.
- JR vangit pitää erottaa muista vangeista kaikissa yksiköissä heti. Johtajien sitouduttava siihen, kyseisillä osastoilla aina vähintään kaksi vartijaa paikalla.
- Kehän turvallisuuspuoli vienyt muistioita monta kertaa johdolle, mikään asia niistä ei toteudu. Johtoryhmällä todella vajavainen turvallisuusajattelu, siihen pitää saada muutos
- Avolaitokseen sijoittamisen perusteet pitää laittaa uusiksi. Liian paljon riskisijoituksia avopuolelle.

- Päihdetestauksen tehostaminen, kokeilussa oli alkoholitesteri. Testeri olisi osoittanut kolmen päivän ajalta, onko vanki käyttänyt poistumisluvalla tai muilla luvilla alkoholia. Tulokset olivat monelta osin positiivisia kokemuksia, mutta rise päätti olla ottamatta testeriä käyttöön. Tämä olisi tukenut vankia päihhteettömyyteen.
- Vankiloiden loma ja perhetapaamiskäytännöt uusiksi. Ennen vaadittiin yhteistä asumishistoriaa perhetapaamiseen, tällä hetkellä lähes kaikille myönnetään valvomattomia tapaamisia. Suurin osa laitokseen tulevista huumausaineista tulevat juuri ulkopuolelta, sen takia kiristys lisäisi vankilaturvallisuutta.
- Puheluiden, kirjeiden ja rahaliikenteen seuraaminen tehokkaaksi.
- Tarkastustoiminnan ja koiratoiminnan tehokkaampi käyttäminen yksiköissä.
- Pleksitapaamiset tapaamisiin, huumausaineiden tuonnin vaikeuttaminen.
- Kamera ja turvatekniikan uusiminen ja päivittäminen. Liian paljon ongelmia turvatekniikan kanssa ja korjaukset kestävät. Vaarantaa turvallisuutta.
- Maalittaminen erilaisten kanteluiden sekä valitusten kautta henkilöstöä kohtaan, yritetään vaikuttaa virkamiesten päätöksentekoon. Keskushallinnolta tai alueelta pitää saada lakimiesapua avustamaan virkamiestä kanteluun vastaamisessa.
- Nimikyltti asia, nimet pitää saada virkapuvuista pois.

Tuossa oli ajatuksia sekä keinoja, miten turvallisuutta saataisiin eteenpäin. Ensiksi yksiköiden johtajien sekä johtoryhmän on myös muutettava ajatusta turvallisuuden puolesta, muuten mikään asia ei etene. Korona rajoitusten aikaan vankiloiden turvallisuustilanne oli hyvä, kun vankilat olivat kiinni ulkopuolisilta. Kertoo paljon, mistä kielletyt aineet tulevat laitoksiin. Loppuun laitan otteen turvallisuudesta vastaavalta apulaisjohtajalta, joka vastasi suljetun vankilan luottamusmiehen kyselyyn yksikön turvallisuudesta

” Ongelmat ovat pesiytyneet Riv:an ja yksi yksittäinen tapaus jopa IPRA:n alueelle, mutta näin on aina ollut. Sitä saa mitä tilaa! Ollaan ihan omana itsenämme, emme provosoi emmekä provosoidu ja ollaan valppaana kuten tähänkin asti. ”

Liiton puheenjohtajana koen tuonkaltaisen syyttelyn törkeänä halveksittavana tekstinä pahoinpidellyksi tulleille virkamiehille. Lisäksi tällä hetkellä henkilöstön jaksaminen sekä työhyvinvointi ovat todella huonolla mallilla. Jatkuvat muutokset työvuoroissa heikentävät myös yksiköiden työturvallisuutta.

Antti Santamäki

Vankilavirkailijain Liitto VVL r.y

Puheenjohtaja / Pääluottamusmies

antti.santamaki@om.fi

+358503902289

